



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ  
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ  
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ Α/ΘΜΙΑΣ, Δ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ & ΕΙΔΙΚΗΣ  
ΑΓΩΓΗΣ  
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ Π/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Δ/ΘΜΙΑΣ  
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ  
ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΙΑ

Email: [disedu@minedu.gov.gr](mailto:disedu@minedu.gov.gr)

Ταχ. Δ/νση : Α. Παπανδρέου 37

Σ. Μ. Καραμαλάκου-Λάππα

Τηλ: 210 344 3286

Δ/νση Σπουδών, Προγραμμάτων και Οργάνωσης

Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης

[spudonpe@minedu.gov.gr](mailto:spudonpe@minedu.gov.gr)

Μ. Μονιούδη

Τηλ: 210 344 3291

Δ/νση Σπουδών, Προγραμμάτων και Οργάνωσης

Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

[spoudonde2@minedu.gov.gr](mailto:spoudonde2@minedu.gov.gr)

Α. Νιγιάννης

Τηλ : 210 344 2237

Δ/νση Επαγγελματικής Εκπαίδευσης

[depek\\_merimna@minedu.gov.gr](mailto:depek_merimna@minedu.gov.gr)

Ι. Καπουτσής

Τηλ : 210 344 3617

Δ/νση Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης

[deae2@minedu.gov.gr](mailto:deae2@minedu.gov.gr)

Ι. Μπουσδούνης

210 344 2191

Διεύθυνση Φυσικής Αγωγής

[physgram@minedu.gov.gr](mailto:physgram@minedu.gov.gr)

Δ. Κερερές

Τηλ.: 210 344 3516

Αυτοτελής Διεύθυνση Ιδιωτικής Εκπαίδευσης

Π. Ρούνη

Τηλ. : 210344 3464

Τ.Κ. – Πόλη : 15180 – Μαρούσι

Ιστοσελίδα : [www.minedu.gov.gr](http://www.minedu.gov.gr)

Αποστολή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο

Βαθμός Προτερ.: ΕΠΕΙΓΟΝ

Μαρούσι, 12/10/2023

Αρ.Πρωτ.: Φ11/ 114431/ Δ7

ΠΡΟΣ:

ΟΠΩΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

**ΘΕΜΑ: Υλοποίηση στα σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του Εκπαιδευτικού Προγράμματος «Τα σχολεία “υιοθετούν” χερσαία και παράκτια οικοσυστήματα της Ελλάδας» με έναρξη το σχολικό έτος 2023-2024**

**ΣΧΕΤ.:** 1. Η με αρ. πρωτ.: Φ11/138716/Δ7/01-11-2021 εγκύκλιος της Γενικής Δ/νσης Σπουδών Π/θμιας και Δ/θμιας Εκπαίδευσης του Υ.ΠΑΙ.Θ. με θέμα: «Υλοποίηση στα Σχολεία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του Εκπαιδευτικού Προγράμματος «ΣτηρίΖΟΥΜΕ Βόρεια Εύβοια», για το σχολικό έτος 2021-22»

2. Η με αρ. πρωτ.: Φ11/130038/Δ7/21-10-2022 εγκύκλιος της Γενικής Δ/νσης Σπουδών Π/θμιας και Δ/θμιας Εκπαίδευσης του Υ.ΠΑΙ.Θ. με θέμα: «Υλοποίηση στα Σχολεία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του Εκπαιδευτικού Προγράμματος «ΣτηρίΖΟΥΜΕ Βόρεια Εύβοια», για το σχολικό έτος 2022-23»

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «ΣτηρίζΟΥΜΕ Βόρεια Εύβοια» σχετ. (1) και (2) αποτέλεσε μία αξιόλογη πρόταση από την «Επιτροπή Ανασυγκρότησης Βόρειας Εύβοιας» για τη συμμετοχή των σχολικών κοινοτήτων σε δράσεις στήριξης και ευαισθητοποίησης της Βόρειας Εύβοιας μέσω των σχολικών δραστηριοτήτων και των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων.

Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε κατά τα σχολικά έτη 2021-22 και 2022-23 και μπορούσε να αξιοποιηθεί:

- είτε στα Εργαστήρια Δεξιοτήτων
- είτε ως αυτόνομο εκπαιδευτικό πρόγραμμα σχολικών δραστηριοτήτων.

Σε συνέχεια της επιτυχούς υλοποίησης του ανωτέρω εκπαιδευτικού προγράμματος και λαμβάνοντας υπόψη τις καταστροφικές πυρκαγιές της θερινής περιόδου 2023 και τις πλημμύρες που ακολούθησαν, καθώς επίσης και των συνεπειών που υπέστησαν οι τοπικές κοινωνίες, προτείνεται η υλοποίηση Εκπαιδευτικού προγράμματος με θέμα: **«Τα σχολεία ‘υιοθετούν’ χερσαία και παράκτια οικοσυστήματα της Ελλάδας»** με έναρξη από το σχολικό έτος 2023-2024.

Τις τελευταίες δύο δεκαετίες έχουμε γίνει μάρτυρες μεγάλων δασικών πυρκαγιών και πλημμυρών, φαινόμενα τα οποία τα τελευταία χρόνια γίνονται ολοένα και πιο επικίνδυνα ως προς την έκταση, τη συχνότητα και την έντασή τους. Επιπλέον, καθημερινά ενημερωνόμαστε από επιστημονικές ενώσεις, φορείς και ιδρύματα για την υποβάθμιση των χερσαίων (π.χ. δασικών και παράκτιων) οικοσυστημάτων λόγω ανθρωπογενών παρεμβάσεων σε συνδυασμό με τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.

Στο πλαίσιο της εκπαίδευσης για την αειφορία, της απόκτησης των βασικών ικανοτήτων για τη διά βίου μάθηση και με απώτερο στόχο την πρόληψη της υποβάθμισης των οικοσυστημάτων και της ποιότητας της ζωής στις μέρες μας, προτείνεται οι μαθητές/τριες και οι εκπαιδευτικοί σχολικών μονάδων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης όλης της χώρας καθώς και ελληνόγλωσσων σχολικών μονάδων του εξωτερικού να πραγματοποιήσουν, εντός και εκτός του ωρολογίου προγράμματος, το εκπαιδευτικό πρόγραμμα: **«Τα σχολεία “υιοθετούν” χερσαία και παράκτια οικοσυστήματα της Ελλάδας»**. Πρόκειται για ένα πρόγραμμα που ενισχύει και προτάσσει την εκπαίδευση βασισμένη στον τόπο, ώστε το αντικείμενο μελέτης να είναι ένας συγκεκριμένος τόπος που βρίσκεται σε εγγύτητα με τον τόπο στον οποίο ζουν και κοινωνικοποιούνται οι μαθητές/τριες, ώστε να τον γνωρίσουν, να τον προστατεύσουν, να πραγματοποιήσουν παρεμβάσεις βελτίωσης και να συνεισφέρουν στην ευαισθητοποίηση την τοπικής κοινωνίας.

### **Στόχοι του προγράμματος**

Επιδιώκεται:

- 1) Η ευαισθητοποίηση των μαθητών/-τριών σχετικά: α) με την πρόληψη των πλημμυρών και δασικών πυρκαγιών και β) των συνεπειών των ανθρωπογενών παρεμβάσεων στα οικοσυστήματα, τις επιπτώσεις τους στο φυσικό περιβάλλον, στην κοινωνία και στην οικονομία,
- 2) Η απόκτηση γνώσεων, ικανοτήτων, δεξιοτήτων και στάσεων αναφορικά με το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον, και

- 3) Η ενεργός συμμετοχή των μαθητών/-τριών με την ανάληψη δράσεων ευαισθητοποίησης και προστασίας των χερσαίων και παράκτιων οικοσυστημάτων της Ελλάδας.

Στο πλαίσιο του προγράμματος προτείνεται το κάθε σχολείο να «υιοθετήσει» μία συγκεκριμένη έκταση (πάρκο, αλσύλλιο, περιαστικό πράσινο, ζώνη μεικτών δραστηριοτήτων, δρυμό, πεδινή έκταση, περιοχή που κάηκε ή πλημμύρισε πρόσφατα, συγκεκριμένη έκταση ακτής, κ.τ.λ.) με σκοπό:

1. Να αντλεί και να επεξεργάζεται δεδομένα σχετικά με το οικοσύστημα που υιοθέτησε,
2. Να παρακολουθεί διαχρονικά την εξέλιξή του με έμφαση στις αλλαγές χρήσεις γης, ενδεχόμενες καταπατήσεις και παρεμβάσεις σε αυτό, και
3. Να πραγματοποιεί δράσεις πρόληψης, προστασίας, ευαισθητοποίησης αειφορικών πρακτικών για την περιοχή που υιοθέτησε στη σχολική κοινότητα, στην τοπική και την ευρύτερη κοινωνία, με οποιοδήποτε πρόσφορο μέσο καθώς επίσης και με τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών και μέσων κοινωνικής δικτύωσης.

#### **Το πρόγραμμα μπορεί να αξιοποιηθεί:**

- είτε στα Εργαστήρια Δεξιοτήτων και ενδεικτικά στις Θεματικές: Φροντίζω το Περιβάλλον (Οικολογία - Παγκόσμια και τοπική Φυσική κληρονομιά, Φυσικές καταστροφές. Πολιτική Προστασία, Παγκόσμια και τοπική Πολιτιστική Κληρονομιά) και Ενδιαφέρομαι και Ενεργώ-Κοινωνική Συναίσθηση και Ευθύνη (Εθελοντισμός)
- είτε ως αυτόνομο εκπαιδευτικό πρόγραμμα Σχολικών Δραστηριοτήτων
- είτε στο πλαίσιο της διάχυσης και του εμπλουτισμού συγκεκριμένων διδακτικών αντικειμένων.

Το πρόγραμμα για την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση και το Γυμνάσιο εντάσσεται στο πλαίσιο του Προγράμματος Σπουδών “Περιβάλλον και Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη” του Νηπιαγωγείου, των Α΄ - ΣΤ΄ τάξεων Δημοτικού και των Α΄, Β΄ και Γ΄ τάξεων Γυμνασίου (ΦΕΚ Β 2820/02-06-2022) όπου οι δράσεις των σχολείων μπορούν να ενταχθούν σε συγκεκριμένα θεματικά πεδία και στις αντίστοιχες σε αυτά θεματικές ενότητες με σκοπό την επίτευξη συγκεκριμένων προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων, καθώς επίσης και διαθεματικά σε ενότητες συγκεκριμένων διδακτικών αντικειμένων. Επίσης, προτείνεται οι σχολικές μονάδες να πλαιασιώσουν το γνωστικό περιεχόμενο των δράσεών τους με τους 17 Στόχους των Ηνωμένων Εθνών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη της Ατζέντας 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη.

Στο πλαίσιο του προγράμματος προτείνεται να δημιουργηθεί φάκελος υλικού (portfolio), προκειμένου να παρακολουθείται η “υιοθεσία” και ταυτόχρονα να μπορεί να συνεχίζεται και από τους μαθητές και τις μαθήτριες επόμενων τάξεων.

Σημειώνεται ότι αντίστοιχη πρόταση είχε γίνει στο πλαίσιο του προγράμματος «ΣτηρίΖΟΥΜΕ Βόρεια Εύβοια» κατά τα σχολικά έτη 2021-22 (Αριθ. Πρωτ.: Φ11/138716/Δ7/01-11-2021) και 2022-23 (Αριθ. Πρωτ.: Φ11/130038/Δ7/21-10-2022), με αφορμή τις καταστροφικές πυρκαγιές στη Β. Εύβοια το καλοκαίρι του 2021.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ανάπτυξη συνεργασιών και ως εκ τούτου είναι σημαντική η υποστήριξη όσων πραγματοποιούν τη δράση από τους/τις Περιφερειακούς/-κές Επόπτες Ποιότητας της Εκπαίδευσης, τους/τις Επόπτες Ποιότητας των Διευθύνσεων Εκπαίδευσης,

τους Συμβούλους Εκπαίδευσης, τους/τις Υπευθύνους Σχολικών Δραστηριοτήτων και των Κέντρων Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφορία (Κ.Ε.ΠΕ.Α.) καθώς επίσης και άλλους έγκυρους φορείς με εμπειρογνωμοσύνη. Συγκεκριμένα, συνιστάται μέσω των Υπευθύνων Σχολικών Δραστηριοτήτων/ Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και των Παιδαγωγικών Ομάδων (Π.Ο.) των Κ.Ε.ΠΕ.Α. να ενθαρρύνονται συνεργασίες και δίκτυα των σχολικών μονάδων ώστε:

- α) να προτείνονται χερσαίες και παράκτιες περιοχές για υιοθεσία,
- β) να διοργανώνονται επιμορφώσεις, συναντήσεις υποστήριξης των μαθητικών ομάδων, διάχυσης και παρουσίασης των προγραμμάτων με έμφαση στις καλές διδακτικές πρακτικές είτε διά ζώσης είτε εξ αποστάσεως και
- γ) να ενημερώνονται τα σχολεία των Διευθύνσεων Εκπαίδευσης για τις δράσεις όμορων σχολείων.

### **Πλατφόρμα παρουσίασης προγραμμάτων και μαθητικών έργων**

Τα σχολεία, στο πλαίσιο της ανταλλαγής καλών πρακτικών, δύνανται να αναρτούν τα περιεχόμενα των προγραμμάτων τους, τις συνεργασίες τους και τις μαθητικές δημιουργίες στην ιστοσελίδα του σχολείου τους και να τις προβάλλουν στην ειδικά σχεδιασμένη πλατφόρμα του Ι.Ε.Π. ([https://www.iep.edu.gr/services/land\\_coast\\_watchdog](https://www.iep.edu.gr/services/land_coast_watchdog)) που έχει δημιουργηθεί για τον σκοπό αυτό. Επίσης, στη συγκεκριμένη ιστοσελίδα βρίσκεται η τεκμηρίωση αναγκαιότητας της υιοθέτησης της προσέγγισης βασισμένης στον τόπο.

**Η ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ**

**ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ**

**ΔΟΜΝΑ – ΜΑΡΙΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ**

### Εσωτερική Διανομή

1. Γραφείο Υπουργού
2. Γραφείο Υφυπουργού κ. Δ.-Μ. Μιχαηλίδου
3. Γραφείο Γεν. Γραμματέα Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής κ. Ι. Κατσαρού
4. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Θρησκευμάτων
5. Γενική Δ/νση Σπουδών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
6. Δ/νση Σπουδών, Προγραμμάτων και Οργάνωσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Τμήματα Α' και Β'
7. Δ/νση Σπουδών, Προγραμμάτων και Οργάνωσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Τμήματα Α' και Β'
8. Δ/νση Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Τμήμα Β'
9. Δ/νση Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, Τμήμα Β'
10. Δ/νση Φυσικής Αγωγής
11. Δ/νση Παιδείας Ομογενών, Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης, Ευρωπαϊκών και Μειονοτικών Σχολείων, Τμήμα Α'
12. Αυτοτελής Διεύθυνση Ιδιωτικής Εκπαίδευσης
13. Δ/νση Υποστήριξης Προγραμμάτων και Εκπαίδευσης για την Αειφορία, Τμήματα Α', Β', Γ' και Δ'

### ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΨΗΦΙΑΚΑ ΥΠΟΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΥ ΠΙΣΤΟΥ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΥ ΜΕΣΩ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ  
ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΥ

A/A	Επωνυμία	Διεύθυνση Ηλεκτρονικού Ταχυδρομείου
1	Περιφερειακές Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας & Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της χώρας (έδρες τους)	<a href="mailto:pde@sch.gr">pde@sch.gr</a>
2	Σύμβουλοι Εκπαίδευσης	μέσω των Περιφερειακών Διευθύνσεων Εκπαίδευσης
3	Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας & Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της χώρας (έδρες τους)	<a href="mailto:dipe@sch.gr">dipe@sch.gr</a> <a href="mailto:dide@sch.gr">dide@sch.gr</a>
4	Υπεύθυνους: -Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (Π.Ε.) -Αγωγής Υγείας (Α.Υ.) -Πολιτιστικών Θεμάτων (Π.Θ.) -Σχολικών Δραστηριοτήτων (Σ.Δ.) -Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Σ.Ε.Π.)	μέσω των Διευθύνσεων Π.Ε. & Δ.Ε.
5	Κ.Ε.Π.Ε.Α. της χώρας	μέσω των Περιφερειακών Διευθύνσεων Εκπαίδευσης
7	Σχολικές Μονάδες Γενικής & Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής όλης της χώρας	μέσω των Διευθύνσεων Π.Ε. & Δ.Ε.
8	Σιβιτανίδειος Δημόσια Σχολή Τεχνών και Επαγγελμάτων	<a href="mailto:info@sivitanidios.edu.gr">info@sivitanidios.edu.gr</a>
9	Εκκλησιαστικά Σχολεία	μέσω της Γενικής Γραμματείας Θρησκευμάτων